

JOSEP ORRIOLS: «EL TURISME HA SALVAT EL POBLE DE CASTELLAR DE N'HUG»

Albert Obradors i Sellarés

En poc menys d'una dècada, el poble de Castellar de N'Hug ha sofert una profunda i espectacular transformació. Una sola paraula explica aquest canvi radical: turisme.

El turisme ha esdevingut una autèntica i salvadora alternativa per a Castellar de N'Hug, perquè no solament ha estat una activitat que ha generat riquesa, sinó que ha frenat el degoteig galopant i permanent de famílies que deixaven el poble per anar a buscar-se la vida a altres pobles del Berguedà on les possibilitats de guanyar-se la vida fossin més grans.

Entre 1960 i 1975, Castellar de N'Hug va perdre 269 habitants. L'any 1979 n'hi havia 153 en el cens.

L'arribada de la democràcia va portar aires nous i gent nova a l'ajuntament del poble, i també la voluntat de canviar el destí d'una comunitat que estava en plena crisi existencial. Un grup de joves de la Comissió de Festes serien els protagonistes de la nova etapa.

Josep Orriols i Coch va ser el primer alcalde de la democràcia, després de la dictadura. La seva elecció va ser una autèntica sorpresa, ja que no era el cap de llista, sino el penúltim de la candidatura, però com que en pobles de menys de 200 habitants les llistes són obertes i la gent vota persones, va convertir-se per sorpresa en el candidat més votat i, per tant, en alcalde, encara que sense proposar-s'ho. El segon més votat va ser l'últim de la candidatura, Salvador Juncà. El tàndem Orriols-Juncà, Juncà-Orriols, ha estat clau en aquest canvi que ha sofert Castellar de N'Hug. Ells dos, amics de tota la vida, han estat els promotors i més entusiastes animadors de la transformació que ha fet el poble en 13 anys.

—Josep Orriols, per què vas presentar-te a unes eleccions municipals l'any 1979?

Vaig ser alcalde quan ningú s'ho esperava, ni jo mateix. Vaig entrar a l'ajuntament perquè tenia ganes de fer coses per

al meu poble. A finals dels anys setanta, tothom marxava de Castellar de N'Hug i calia fer alguna cosa per evitar el despoblament total. Amb la ramaderia, l'agricultura i una incipient indústria, estava més que demostrat que les garanties de futur eren ben escasses.

—La idea que el turisme podria ser com una mena de pedra filosofal, d'on va néixer?

Des d'abans de les eleccions, els meus companys i jo n'havíem parlat molt. Amb les fonts del Llobregat ja teníem el principal atractiu, només calia fer una intensa promoció i canviar la imatge d'un poble que presentava un aspecte força degradat i augmentar i millorar els serveis de cara al turisme. El primer ajuntament democràtic va canalitzar la major part dels seus esforços en el turisme, en crear una oferta turística que era inexistent, o molt incipient, fins i tot al conjunt de la comarca.

—Quins van ser els primers passos?

Una de les primeres actuacions va ser aconseguir unes ajudes per rehabilitar habitatges, que en general estaven en un procés d'envelliment molt accentuat. Seixanta famílies van creure en aquest projecte i es van acollir a les ajudes que va concedir l'administració. Amb aquesta iniciativa, Castellar de N'Hug va millorar notablement la seva imatge des del punt de vista urbanístic i estètic. Les bases d'aquesta proposta reclamaven una gran sensibilitat i respecte per conservar la personalitat dels edificis, les façanes, els carrers i les places.

En total, les subvencions que van arribar a Castellar de N'Hug per fer aquesta operació van ser de 60 milions. Els propietaris de les cases també van fer-hi una bona inversió per condicionar i modernitzar els habitatges.

A finals dels anys setanta, al poble només hi havia dues fondes i tres botigues, amb la remodelació dels habitatges va

augmentar el nombre de serveis i equipaments de caire turístic, fins a esdevenir l'autèntic centre comercial que és avui.

—L'Ajuntament tenia diners per afrontar aquests canvis?

El pressupost de l'any 1979 era de 400.000 pessetes. Volíem fer moltes coses, teníem molts projectes, però no teníem ni un duro. La major part del pressupost es destinava a pagar el secretari. Amb perseverància, fent cara de llàstima si convenia, amb imaginació i una gran dosi de paciència, tots els projectes van anar sortint i, també, els diners per pagar-los. En honor a la veritat, hem d'agrair a la Diputació de Barcelona i a la Generalitat de Catalunya moltes ajudes, ja que sense elles no hauria estat possible fer ni la meitat del que hem fet.

—I què s'ha fet, Josep Orriols, en aquests tretze anys de gestió municipal?

Uff! Ja ni me'n recordo. Hem fet molt. Mira, per començar he de dir que s'ha fet una inversió global que supera els 1.000 milions de pessetes. Una de les primeres coses que es van fer va ser la posada en servei de la carretera de la Molina, inaugurada el 20 de novembre de 1980 pel president de la Diputació de Barcelona, Francesc Martí Jusmet. Castellar de N'Hug deu moltes coses a Martí Jusmet, ens va ajudar molt. La restauració de l'edifici de l'ajuntament va ser una de les obres emblemàtiques, seguint la nova línia urbanística del poble. L'any 1983, el ministeri de Turisme, presidit per Enrique Barón, va premiar l'esforç realitzat en l'embelliment del poble i va concedir a Castellar de N'Hug el títol de Poble més bonic d'Espanya. La distinció va comportar una promoció del poble a nivell estatal sense precedents, així com l'edició de milers de cartells turístics del poble, amb una fotografia del concurs de gossos d'atura. El Rei d'Espanya em va prometre una recepció, però encara l'espero.

—*Quin paper han jugat els mitjans de comunicació en aquesta promoció de Castellar de N'Hug?*

Sense l'acció i el suport dels mitjans de comunicació, res del que ara parlem hauria estat. N'estic molt convençut. L'any 1983, a Castellar de N'Hug es va fer un final d'etapa de la Vuelta Ciclista a Espanya i, per primera vegada, TVE ofería en directe els últims 20 quilòmetres. Milions d'espectadors van descobrir per primera vegada l'existència del nostre poble. Ens va costar un milió de pessetes, el final d'etapa, però la inversió, l'esforç i el neguit que vam patir buscant patrocinadors va ser amb escreix compensat. Aquesta és la inversió publicitària més important que hem fet fins ara, i també la que ha estat més rendible.

—*El concurs de gossos d'atura també ha estat una eina de promoció de Castellar de N'Hug?*

Això és veritat! Sobretot des que se li va donar la dimensió de prova internacional. Aquest fet va contribuir a que tingués un més gran ressò i dimensió. La festa ens ha donat a conèixer i també ens ha donat prestigi, tot i que, el dia del concurs, Castellar de N'Hug quedi col·lapsat de gent i de cotxes.

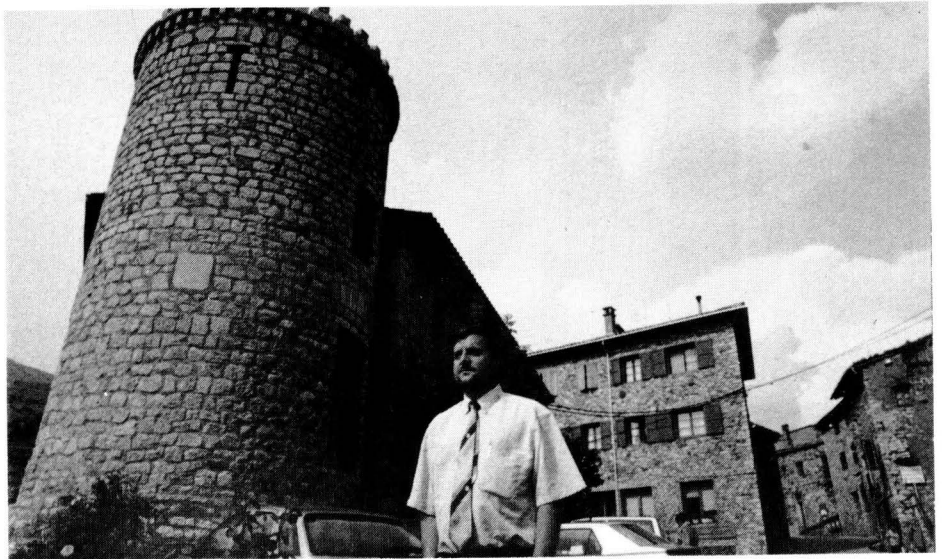
El gos d'atura va ser promocionat al seu nivell més alt quan va ser proposat com a mascota olímpica dels Jocs Olímpics de Barcelona '92. A través d'una campanya promoguda per l'ajuntament, la proposta de convertir el gos d'atura en mascota olímpica va reunir l'adhesió de més de mig miler de municipis catalans.

—*Era un somni impossible això d'investir el gos d'atura com a mascota de les Olimpíades de Barcelona?*

Per uns dies vaig pensar que seria possible. Tot Catalunya ho havia demanat. A l'hora de la veritat els dissenyadors de la mascota van fer el que van voler. Sabem que la majoria, en els dibuixos proposats van incloure un gos d'atura. Mariscal va passar de nosaltres i va presentar el Cobi. Personalment vaig parlar amb Xavier Mariscal, per demanar-li que la mascota fos un gos d'atura, però no ens va fer cas.

—*Perquè havia de ser un gos d'atura la mascota olímpica?*

Hauria estat un homenatge a una raça autòctona, a un gos intel·ligent i obe-

L'alcalde de Castellar de N'Hug mirant el futur.

J. RIBERA

dient, amb una gran capacitat de treball i amb unes aptituds per l'ensinistrament molt grans. Jo mateix, aquells dies en vaig adoptar un, de gos d'atura, i li vaig posar Cobi. Amb el gos d'atura com a mascota la projecció de Castellar de N'Hug hauria tingut una dimensió mundial. Centenars de milions de persones haurien sabut de la nostra existència.

El concurs de gossos d'atura fa 13 anys que tenia un pressupost de cent mil pessetes i, ara, supera els dos milions. És una festa que s'autofinancia i que porta al poble més de 10.000 persones, cada últim diumenge del mes d'agost.

Paral·lelament a tota l'activitat promocional, Castellar de N'Hug va tirar endavant una de les obres d'infraestructura més importants de les que s'han fet en les quatre legislatures. Es tracta de les noves captacions, dipòsits i xarxa d'aigua. Va ser una obra de més de 300 milions que va solucionar el problema del servei d'aigua potable al poble. Sembla una contradicció, però el poble de les fonts del Llobregat tenia problemes de subministrament d'aigua. L'administració pública va finançar el projecte amb les partides extraordinàries dels agüats de 1982.

—*Josep Orriols, les fonts del Llobregat són un diamant en brut, o un pou de divises? Són un pou de riquesa, però ara, per ell mateix ja ho és el poble de Castellar de N'Hug. En l'arranjament del camí i l'enllumenat nocturn de les fonts del Llobregat s'hi han invertit més de 50 milions. Ara el problema es mantenen aquests serveis, ja que el nostre pressupost municipal és de 8 milions anyals.*

L'enllosat dels carrers del poble, el soterrament de les línies elèctriques, la restauració de l'església parroquial i la de St. Vicenç de Rus formen part del bagatge d'aquests darrers anys. L'adquisició de l'antiga rectoria i la seva transformació en casa de colònies, l'obertura d'un camí rural cap a Gombreny i la construcció d'una pista polisportiva són, entre altres, projectes que han anat consolidant el canvi social i econòmic del poble.

—*Ara mateix, la gent es planteja marxar del poble?*

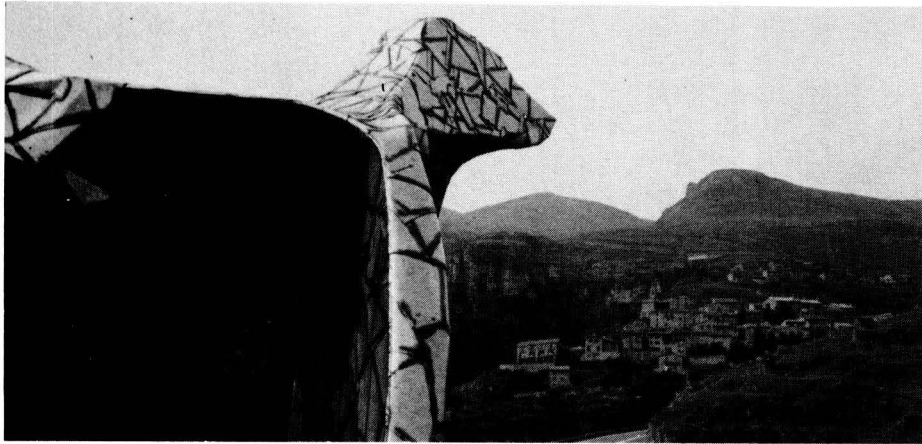
Jo diria que no. La gent podem viure i guanyar-nos la vida aquí mateix. Els joves que ara pugen, sobretot si estudien carreres, podria ser que pensessin en afincar-se en altres llocs per raons de feina, però també saben que poden continuar vivint i treballant a casa. Això és el que realment volíem aconseguir 13 anys endarrera; que Castellar de N'Hug fos un poble viu i generador de riquesa i treball.

—*En el conjunt del Berguedà, Castellar de N'Hug ha esdevingut el poble turístic per excel·lència?*

Efectivament. És l'únic poble que viu del turisme i per al turisme. Per això ens van donar el primer guardó dels Premis Turístics del Consell Comarcal del Berguedà, en la seva primera edició, l'any 1990. Penso que va ser un reconeixement merescut.

—*Ara ja no hi penseu, en el futur?*

El futur passa per construir una zona d'aparcaments per turismes i autocars. Amb un promig de 15 a 20 autocars diaris, l'espai per aparcar és una necessi-

El gos d'atura símbol de Castellar.

J. RIBERA

tat. Al cap de l'any, per Castellar de N'Hug passen cap a mig milió de persones, un 40 per cent de les quals ens venen procedents de la Cerdanya.

El futur també està pendent de la realització d'un projecte molt ambiciós, com és la recuperació del carrilet del Clot del Moro, amb finalitats turístiques, i la restauració de l'antiga fàbrica de ciment de l'Asland, en un complex cultural i lúdic. Castellar de N'Hug i la Pobla de Lillet, en aquest projecte es donen la mà i col·laboren junts a través d'un consorci del qual en formen part altres entitats i administracions.

—Que significa per a vosaltres el 700 aniversari de la carta de poblament?

Ens confirma com hereus d'un passat, d'una història que arrela en els inicis de la configuració de Catalunya com a país. Aquesta efemèride la volem celebrar com cal, fins i tot hem convidat el President de la Generalitat de Catalunya.

En projecte tenim un llibre sobre les

nostres arrels i també una programació d'actes festius i acadèmics.

Josep Orriols, va néixer fa 45 anys a ca la Rosalia. Després del servei militar, va treballar 20 anys a l'ATSA. La seva actual ocupació està relacionada amb l'activitat turística a Puigcerdà.

El contrapunt d'Orriols es diu Salvador Juncà

Salvador Juncà ha estat l'autèntica mà dreta de l'alcalde Josep Orriols. Sense massa soroll, és l'home de la feina callada i efectiva. Són amics des de la infantesa. Han jugat pels carrers del poble fins a l'esgotament. Han viscut la seva joventut i la vida d'adults en aquest poble, que per sobre de tot estimen. Són dos caràcters diferents però complementaris. Orriols és tot energia. Juncà és més reflexiu i calculador en les seves accions. Els dos tenen un comú denominador, una voluntat de ferro, una tossu-

deria que els fa semblants.

—Salvador Juncà, com valors aquests 13 anys a l'ajuntament amb Josep Orriols? Han estat molt importants. Amb l'alcalde sempre ens hem entès. Tots dos volíem aquest canvi que ha fet Castellar de N'Hug. Hem passat tretze anys veient-nos cada dia al vespre a l'ajuntament. Són moltes hores de treball comú, de projectes i d'il·lusions que hem anat realitzant. També hem discrepat de vegades, però en el fons hem fet un bon equip, juntament amb la resta de regidors del poble, en cadascuna de les quatre legislatures.

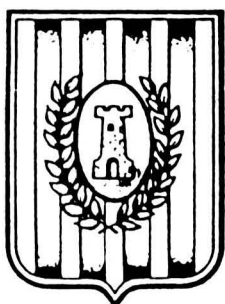
Salvador Juncà era el més jove de la colla quan es va presentar a l'ajuntament. Tenia 29 anys. Ara ja ha complert els 42, però assegura que encara està en «plena forma».

El tàndem Josep Orriols-Salvador Juncà continua avui al davant de l'ajuntament, una mica cansat, però amb entusiasme. La seva opció política va començar com a grup independent i actualment formen part del moviment municipalista de Progrés del Berguedà. On va l'un, trobes l'altre. Són carn i unglà. Josep Orriols té la impetuositat i la força dels brolladors de les Fonts del Llobregat. Salvador Juncà es més reposat i s'acosta a la imatge d'un riu d'aigües més tranquil·les.

Albert Obradors i Sellarés

Director de Ràdio Berga

Llicenciat en Ciències de la Informació

**Aquest número de L'EROL
ha comptat amb el suport de:**

**L'AJUNTAMENT DE
CASTELLAR DE N'HUG**